

както и съответните им функции и тук се определят от специфичната ситуация, в която се намират Циганите и Чергарите, както и от спецификата на техните отношения с макрообществото. Анализът на религиозността може да се разположи на три нива: а) религията е адаптация към макрообществото; б) тя е съставна част на културата; в) в някои от формите си тя позволява запазването на психологическото равновесие, а през последните години, спомага за социалната и културна реорганизация в период на криза.

Религията е адаптация към макрообществото, доколкото групите възприемат съответните вярвания и ритуали, ликвидират по този начин възможността да бъдат обект на принуда. Това обяснява и непосредственото отношение между възприетата религия и религията в страната на пребиваване. Въпреки това, Циганите и Чергарите дълго време и под най-различни форми са били изключвани от официалната Църква, която забелязвала тяхното съществуване единствено за да ги отхвърли или за да им наложи своя прозелитизъм. Адаптирането към макрообществото съвсем не означава подражание на цялата съвкупност от религиозни практики: дори в страни с относително голям брой вярващи редовното посещаване на една и съща църква е рядко срещано явление за Циганите и Чергарите. Мотив за това винаги е бил и все още остава факта, че вярващите и църковните власти умишлено създават у Циганите усещането, че не са добре дошли на култовото място. Съществуват изключения, но те отново доказват правилото: в политиката си на асимилация централната власт да прибегва до силата на религията, както това се е случило в края на миналия век в Сърбия или през 40-те години в България, когато части от Циганите мюсюлмани са били насилствено християнизирани.

Когато говорим за заемки, мотивирани единствено от желанието за адаптация, това съвсем не означава, че те са повърхностни и опортюнистични. Част от религиозните вярвания и ритуали са абсорбирани в културата на Циганите, доколкото нейната основна характеристика остава органичният синкретизъм, дължащ се на присъствието на различни културни елементи, придобити при най-различни обстоятелства по време на цялата циганска история. Почитането на *не-цигански* светци например, въпреки всичко детерминира различни социални и религиозни практики, възприети от циганската култура и пренася-